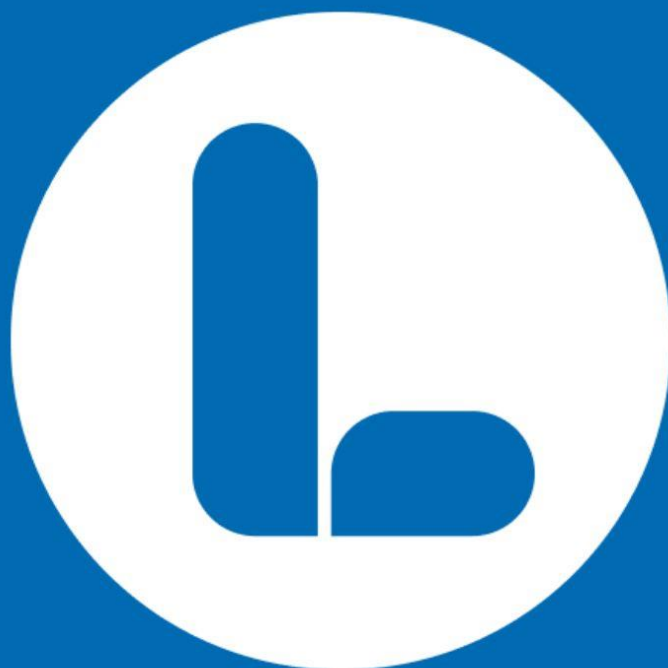

Liberalernas
Flerårsplan
2025-2027

Strängnäs kommun

Inledning

I likhet med förra året lägger majoriteten – Moderaterna och Socialdemokraterna – fram en flerårsplan där majoritetens prioriteringar inte framgår. Kommunkoncernens sex övergripande mål är så allmänt hållna att de ger obetydlig vägledning till nämndernas verksamhetsplaner och de uppdrag som de ska prioritera under 2025. Förslaget saknar också konkreta uppdrag, mål och indikatorer. Det går heller inte att utläsa vad ambitionen är eller hur majoriteten planerar att använda de ytterligare föreslagna miljoner som tilldelas nämnderna utöver resursfördelningsmodellens ram.

För ett parti i opposition är det därför, enligt vår mening, svårt att formulera och lägga fram ett seriöst alternativt budgetförslag. Som oppositionsparti har vi heller ingen möjlighet att beräkna kostnader för olika satsningar eller besparingar av våra ändrade prioriteringar gentemot styrets. För det krävs förvaltningens sifferunderlag och beräkningar, vilket vi inte har tillgång till. Liberalerna väljer därför i år att inte lägga in budgettabeller i detta förslag till flerårsplan.

En konsekvens av kommunens nuvarande upplägg för budgetprocessen är att en konstruktiv debatt om flerårsplanen försvåras. Det är Liberalernas förhoppning att majoriteten inför nästa flerårsplan lämnar ett förslag som är mer transparent och att oppositionspartierna får tillgång till mer underlag. Endast så kan oppositionen ges rimliga förutsättningar att bedöma olika satsningar och besparingar.

Med det sagt och givet de förutsättningar som står till buds i Strängnäs kommun beskriver Liberalerna på följande sidor den inriktning och de satsningar vi vill se i kommunen under planperioden.

Liberalernas målsättning är att Strängnäs ska vara en kommun som det är lätt att leva i och som utvecklas i takt med vad kommuninvånarna önskar och behöver. För detta ändamål krävs i första hand ett tydligt fokus på att erbjuda en hög kvalitet inom kommunens kärnverksamheter, det vill säga skola, vård och omsorg. Så länge detta inte fungerar tillfredsställande ska inte stora satsningar och investeringar göras på andra områden, eftersom det innebär att kärnverksamheterna får stå tillbaka.

En god och likvärdig utbildning för alla elever är grunden för demokratin och en gynnsam samhällsutveckling. I Strängnäs ska alla ges samma möjligheter. Barn och unga ska mötas av höga förväntningar och undervisningen ska så långt som det är möjligt anpassas till individuella förutsättningar. Så ser det tyvärr inte ut i dag. Skillnaderna mellan skolorna är orimligt stora och resultaten oacceptabelt låga. Liberalerna har höga ambitioner även för omsorgen. Kvaliteten ska vara hög och valfriheten stor för att kunna möta varje enskild individs behov och önskemål. Samtidigt ska den administrativa överbyggnaden vara så liten som möjligt.

Vi i Liberalerna vill med denna flerårsplan visa hur vi tror att Strängnäs skulle kunna bli en ännu bättre kommun. Vi gör det med insatser för att höja skolresultaten, lyfta omsorgen och öka effektiviteten i styrningen och i förvaltningen, samtidigt som vi vill höja takten i omställningen mot ett mer hållbart samhälle. Vår vision är ett Strängnäs som är tryggt, trevligt och välskött i alla kommundelar och där kommunens kärnverksamheter levererar med hög kvalitet till en rimlig kostnad för invånarna.

Våra främsta prioriteringar 2025

Vi har valt att följa strukturen med de koncerngemensamma målen, men konkretiserat dem med våra prioriteringar. Vissa mål har delvis omformulerats. Följande insatser vill vi se för att de sex målen för Strängnäs kommunkoncern som presenteras inte bara ska vara ord utan få ett innehåll.

I Strängnäs kommun ges barn och unga goda förutsättningar att må bra och att klara skolan med goda resultat och en vilja att fortsätta lära genom livet

Allt börjar med skolan. Strängnäs kommunala grundskolor har de senaste åren haft bland de sämsta resultaten i landet och undervisningen präglas fortsättningsvis av läromedelbrist och på vissa håll även av överfulla skolor. Gymnasiebehörigheten måste fortsätta öka, liksom andelen som slutför sina gymnasiestudier. Bemannede skolbibliotek med stort utbud av böcker ska finnas på kommunens samtliga skolor senast höstterminen 2025.

Alla elever har inte förutsättningar att utvecklas i stora klasser. Skolorna ska ha speciallärare och specialpedagoger med kompetens att anpassa utbildningen till varje enskild elev. Särskilda undervisningsgrupper behöver byggas ut på alla skolor och insatser vid hög frånvaro sätts in tidigt. Samtidigt behöver skolorna stärka sin förmåga att stimulera högpresterande elever. Många elever får inte en undervisning som är tillräckligt utmanande. De låga genomsnittliga meritvärdena i de kommunala skolorna visar att det är för få elever som når höga meritvärden. Även i en kommun som kämpar med att få elever att nå godkända betyg och gymnasiebehörighet, behöver kunna ge högpresterande elever förutsättningar att nå sin fulla potential.

Förskolan ska präglas av hög kvalitet och god tillgänglighet för alla. Alla barn ska få tillgång till en verksamhet som främjar deras utveckling, kreativitet och lärande. Barngrupperna ska vara små och andelen förskollärare i verksamheterna hög. Utformningen av förskole- och skolgårdar ska uppmuntra till lek och rörelse och nå upp till kommunens ambitiösa riktlinjer.

Liberalerna anser att alla barn ska erbjudas förskole- eller grundskoleplats i den kommundel där de bor. I och med förseningen av bygget av den nya grundskolan i Läggesta och nya besked om att begränsa årskurserna på skolan riskerar problemet med överfulla skolenheter

att kvarstå de kommande åren. Vi i Liberalerna anser att bygget av skolan i Läggesta behöver påskyndas och att beslutet om en F-9-skola ska ligga fast.

Liberalerna ser behov av större satsningar än vad majoriteten hittills har valt att satsa på barn- och utbildningsnämnden. Våra prioriteringar inom området:

- En fortsatt höjning av grundbeloppet för förskolorna och grundskolorna och för tilläggsbeloppen för särskilda insatser. Resursfördelningsmodellen måste anpassas och säkerställa att samtliga skolor har tillräckliga resurser för att arbeta med elever i behov av särskilt stöd.
- Skolorna behöver stärka sin förmåga att stimulera högpresterande elever.
- En tydlig plan för att skyndsamt nå målsättningen om "en bok per elev och ämne" på samtliga kommunala skolor.
- Alla elever ska ha tillgång till bibliotek och få hjälp att upptäcka litteraturen.
- Utveckla läxhjälp och lovskolor för att fler elever ska få det stöd de behöver för att nå målen i fler ämnen.
- Studiehandledningen behöver anpassas till den enskilde elevens behov.
- En satsning på ett skolgårdslyft för att uppmuntra fysisk aktivitet hos barn och unga.
- Förskolornas utemiljöer ska värnas och kommunens riktlinjer för dessa följas.
- Utredda möjligheten till samverkansavtal för gymnasieskolan med kommunerna i Stockholms län.
- Säkerställa att den nya skolan vid Läggesta inte försenas ytterligare samt byggs för årskurserna F-9.

I Strängnäs kommun är vi en fossilfri kommun 2030 på god väg mot klimatneutralitet 2040 med låg miljöpåverkan

Strängnäs når med den nuvarande takten i arbetet inte målet att vara en fossilfri kommun 2030. Takten i arbetet behöver därför öka för att kommunen ska uppnå alla uppsatta klimatmål. För en hållbar utveckling kommer det att krävas omställningar. Det kräver i sin tur ny teknik, ekonomiska styrmedel och en effektivare hushållning av naturresurser. För att våra barn och barnbarn ska kunna växa upp med samma möjligheter som vi har så måste vi skydda ekosystemen och värna den biologiska mångfalden.

För att fler ska välja bort bilen krävs fler gång- och cykelbanor och en mer attraktiv kollektivtrafik. Kommunen behöver vara pådrivande för att få tågpendlingen att fungera bättre och anslutningsbussar ska kunna invänta tåg vid mindre förseningar. Turtäthet och busslinjer bör utvecklas för att minska invånarnas behov av biltransporter.

Återställande av våtmarker är en oerhört viktig och effektiv klimatåtgärd som ska prioriteras. När det gäller vattenkvaliteten är undermåliga avloppsanläggningar ett stort problem som

leder till förorenade sjöar och är ett hot mot vårt dricksvatten. Åtgärdstakten i Strängnäs måste vara hög för att möjliggöra att komma till rätta med problemen.

Vi ska vara en kommun som tar ansvar för att kommande generationer får goda livsförutsättningar. För att nå de uppställda målen vill Liberalerna se följande prioriteringar:

- Kommunen ska styra mot hållbar expansion och ställa villkor på grönt bostadsbyggande med minskad klimatpåverkan.
- Utveckla en god trafikmiljö genom att se över trafikinätet i sin helhet i kommunen och sätta in trafikprojekt där det ger mest resultat på säkerhet, miljö och trängsel.
- Allokera medel för utbyggnad av ett sammanhängande gång- och cykelnät för att fler ska ställa bilen.
- En mer attraktiv kollektivtrafik genom bland annat högre turtäthet, återgång till bussarnas anpassning efter tågförseningar och flexibla kvällsstopp.
- Se över vilka stöd och bidrag för miljö- och klimatåtgärder som kommunen i dagsläget inte söker (regionalt, nationellt och från EU) och som skulle kunna öka takten i vår omställning.
- Säkerställa ett systematiskt arbete för att effektivisera transporter i de kommunala verksamheterna, till exempel genom samdistribution, samåkning och effektivare logistik.
- Ett större inslag av ekologiska och närproducerade varor i de livsmedel som används i kommunens verksamheter.
- Större hänsyn till bevarandet av biologisk mångfald i samband med exploateringar av kommunens mark.

I Strängnäs kommun är ett aktivt, tryggt och hälsosamt liv möjligt för alla invånare oavsett individuella förutsättningar.

Strängnäs ska erbjuda en god omsorg som anpassas efter individuella behov och önskemål inom hemtjänsten, vård- och omsorgsboenden och den dagliga verksamheten.

Alla har rätt till en bra ålderdom. Fram till 2040 förväntas antalet personer över 80 år öka markant och det kommer att ställa ytterligare krav på verksamheterna. Det kommer att behövas fler platser på både trygghetsboenden och särskilda boenden. Byggandet av särskilda boenden i alla kommundelar ska fullföljas och byggandet av trygghetsboenden ska uppmuntras för att möta efterfrågan.

Äldre som behöver boende eller hemtjänst ska ha stor valfrihet. Liberalerna anser att det är mycket olyckligt att möjligheten att välja hemtjänstutförare nu försvinner. Arbetsmiljön inom kommunens verksamheter ska vara god och bidra till att attrahera ny personal och behålla redan anställda.

Personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga ska kunna känna trygghet i att de får det stöd och den hjälp de behöver. Insatserna ska säkerställa att varje individ ska kunna leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt.

Det är viktigt att kostnaderna för utvecklingen av Larslunda idrottsplats till ett rekreations-, idrotts- och friluftscener inte ökar ytterligare.

- Den enskildes inflytande och medbestämmande ska öka. Valfriheten (LOV) inom hemtjänsten bör återinföras.
- Personer över 85 år ska kunna flytta till ett särskilt boende när de önskar utan kommunal bedömning.
- Säkerställ ett varierat utbud av aktiviteter på alla vård- och omsorgsboenden.
- Stötta verksamheter och föreningar som genomför aktiviteter för äldre som bor hemma, för att höja livsglädje och motarbeta ensamhet.
- Kommunen ska använda modellen Bostad först vid hemlöshet.
- Fritidsgårdarnas verksamhet bör utvecklas för att nå olika grupper ungdomar och bidra till tryggheten i lokalsamhället.

I Strängnäs kommun har **invånarna, medarbetarna och ledarna** möjlighet och förutsättning att vara med och utveckla vår kommun

Invånarna i Strängnäs har i dag möjlighet att delge kommunstyret och förvaltningen sina idéer om hur kommunen kan utvecklas och förbättras genom att lämna e-förslag. Det finns också möjlighet att lämna synpunkter och/eller klagomål på de olika verksamheterna genom kommunens hemsida. Liberalerna anser att det är grundläggande också i en lokal demokrati att medborgare och den politiska oppositionen enkelt kan följa ärenden och ta del av beslut. I SCB:s senaste medborgarundersökning fick Strängnäs kommun låga betyg på många viktiga områden. Det handlade bland annat beslutsfattarnas förmåga att fatta genomtänkta och genomarbetade beslut samt stora brister i lyhördhet och transparens.

Invånarna behöver få bättre möjligheter att följa utvecklingen i kommunens verksamheter. För detta ändamål behövs tydliga och mätbara mål för varje verksamhet som går att följa över tid.

Liberalerna har tidigare motionerat om visseblåsarfunktion, något som nu har införts efter lagkrav. Det är viktigt att sprida kunskap bland kommunens anställda om att funktionen finns och följa upp om den fungerar som avsett. Styret måste säkerställa att samtliga kommunanställda och förtroendevalda även har god kännedom om de regler som gäller kring jäv och korruption.

Strängnäs kommun behöver vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera och behålla medarbetare och ledare. För att åstadkomma detta krävs lönenivåer och övriga anställningsvillkor som står sig i konkurrensen med andra arbetsgivare. Medborgarna ska enkelt kunna få information om kommunens verksamhet och ekonomi, särskilt i samband med stora investeringar.

- Tydliga och mätbara mål för kommunens verksamhet så att medborgarna kan följa utvecklingen.
- Säkerställa god kännedom hos anställda och förtroendevalda om regler som rör jäv och korruption.
- Större inflytande från kommundelarna vad gäller verksamhetens genomförande.
- Aktiva medborgardialoger inom flera sakområden.

I Strängnäs kommun finns det ett **stort kulturutbud tillgängligt för alla** och ett företagarklimat som stärker tillväxt och arbetsmarknad

Kultur är en angelägenhet för alla, barn som vuxna, med det fria ordet och den konstnärliga friheten som grund. Kulturen ger upphov till nya perspektiv, vidgar vyer och speglar samtidens och framtidens angelägna frågor. Barn ska kunna möta kulturen på många sätt, både genom att utöva kultur och genom att uppleva den.

Liberalerna vill förtydliga kommunens mål på kulturområdet. Men den ursprungliga formuleringen framstår det som att majoriteten betraktar satsningar på kultursektorn som en del av kommunens tillväxtambitioner och att den därmed förbiser egenvärdet av ett rikt kulturutbud. I samtliga kommundelar ska barn och unga kunna ta del av kommunens verksamheter.

Ett starkt näringsliv och god tillväxt är nyckeln till samhällets fortsatta utveckling. Samspelet mellan en effektivt skött kommun och välfungerande näringsliv maximerar möjligheterna för ökad livskvalitet för alla. För att ge ytterligare goda förutsättningar för det lokala näringslivet behöver kommunens regelverk vara transparent, enkelt och tillåtande.

Hela kommunen ska genomsyras av en positiv attityd till företag och entreprenörskap med förbättrad tillgänglighet och service, genom attraktiva centrum i alla kommunens tätorter.

- Kulturskolan är viktig och utbudet utanför Strängnäs stad behöver utvecklas.
- Biblioteken ska vara öppna när invånarna har tid att besöka dem. "Meröppet" (dygnet runt öppet, obemannat utanför kontorstid) bör införas.
- Stödet till det fria kulturlivet ska vara transparent och bidragsgivningen rättvis. Principen om armlängds avstånd från politiken ska vara styrande.
- En god kommunal planberedskap som möjliggör områden för nya företagsetableringar.
- Kommunen bör söka medlemskap i ICORN och bli en fristadskommun.
- Torghandlarna erbjuds goda betingelser för att kunna utöva sina verksamheter.
- Relevanta och anpassade avgifter för företag för olika tillstånd och kontroller.

I Strängnäs kommun är kommunkoncernen kostnadsmedveten och resultatriktad

Kostnaderna för den administrativa förvaltningen i Strängnäs kommun har på senare år ökat kraftigt. Att minska den administrativa överbyggnaden bör vara i fokus, liksom effektiviseringar inom samtliga verksamheter där sådana är möjliga.

Välfärden står inför stora utmaningar, inte minst genom kommande demografiska förändringar som leder till att andelen i arbetsför ålder minskar. Kostnadseffektiviseringar kommer på sikt att vara avgörande för att inte behöva höja skattesatser eller minska det offentliga åtagandet.

Innovation är avgörande för utveckling. För att få plats med nya lösningar behöver man ibland sluta göra saker på det sätt som de görs i dag. Det finns goda exempel från andra kommuner i arbetet med att jobba med så kallade antipiloter, som syftar till att hitta onödiga uppgifter. När överflödiga uppgifter sorteras bort frigörs tid för innovation samtidigt som den tunga administrativa överbyggnaden i kommunen minskar.

Välfärdsbrottsligheten drabbar i allt högre grad landets kommuner. Kommunrevisionen har i en rapport pekat på brister i Strängnäs kommuns arbete med att motverka felaktiga utbetalningar. För att säkerställa att utbetalningar till enskilda genom exempelvis ekonomiskt bistånd, till företag genom köp av välfärdstjänster och till föreningar genom bidrag sker korrekt behöver kommunen stärka sina kontrollfunktioner.

För att klara välfärdens långsiktiga finansiering är en ökning av produktiviteten avgörande. Ett effektiviseringskrav på 0,7 procent är lägre än vad som brukar rekommenderas. För samtliga nämnder anser Liberalerna att den bör ligga på 1,5 procent.

De senaste årens överskott antyder att Strängnäs skattesats har varit omotiverat hög. Vår tydliga ambition är att på sikt harmonisera skatteuttaget med jämförbara kommuner.

- Liberalerna vill att en översyn av den administrativa överbyggnaden i Strängnäs kommun genomförs i syfte att effektivisera förvaltningen.
- Stärka sitt arbete med att motverka felaktiga utbetalningar till enskilda, företag och föreningar.
- Skattesatsen lämnas oförändrad för 2025, men ska på sikt sänkas för att bättre avspegla kommunens kostnader.
- En högre ambitionsnivå för effektiviseringar i nämnder och verksamheter. Att arbeta med anti-piloter kan vara en väg framåt.